

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

7 An vnum sit prius quam multa, & indiuisio quam diuisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

gationem diuisionis, quæ est de ratione multitudinis: multitudo verò includit negationem identitatis, seu realis conuentionis, quæ est de ratione unitatis. Tamen, quia multitudo includit unitatem, & requirit indiuisiōem in singulis unitatibus, quibus ipsa multitudo constat: vnum verò est contrarium non includit multitudinem, nec diuisionem, quæ est de ratione multitudinis, sed potius remouet illam, id eo simpliciter dicitur vnum opponi multitudini per modum priuationis potius, quam est conuerso.

III. Vnde licet D. Thom. supra ad 2. dicat, unitates componere multitudinem, secundum id, quod habent de entitate, non secundum id, quod habent de indiuisiōe, quod aliis locis repetit, vt quæ 9. de potent. art. 7. ad 10. & 14. hoc tamen intelligendum videtur cum proportionem, scilicet, de multitudine, quatenus positum quid est. At si considerentur omnia, quæ includit multitudo, aliter dicendum videtur: nam, vt idem D. Thom. ait 1. part. q. 11. artic. 2. ad 4. & d. q. de potent. art. 7. ad 15. *In intellectu multitudinis includitur ens diuisum ab alio*, & quod vtrumque ipsorum in se sit vnum; *Quantumcumque enim* (ait) *aliqua intelligantur diuisa, non intelligitur multitudo, nisi quodlibet diuisorum intelligatur esse vnum*, & consequenter indiuisum: sequitur ergo, vnum componere multitudinem quoad omnia, quæ sunt de ratione eius, non solum ratione positiui, sed etiam ratione negationis, quam dicit vnum: quia non solum est de ratione multitudinis, quæ res non sit alia, sed etiam, quod singule in se diuise sint, quia alioqui non componerent certam & determinatam multitudinem. Neque satis intelligo quid sibi velit Caiet. circa prædictam solutionem ad secundum. D. Thom. dicens; multitudinem formaliter ex unitatibus formaliter consergere, & consequenter ex negationibus, & nihilominus indiuisiōem unitatis non concurrere ad componendam multitudinem, in quantum exerceat priuationem diuisionis, sed in quantum habet entis rationem. Quid est enim priuationem habere entis rationem? Si enim hoc dicatur solum ratione entitatis, in qua fundatur, repugnat priori dicto eius, & rationi à nobis factæ: si autem negatio dicatur habere rationem entis, quatenus potest per modum entis concipi, sic est impertinens diuisio, quia hoc solum habet per denominationem extrinsecam, & sic negatio potius est ens rationis tantum, quam habeat rationem entis realis, de quo Caietan. loquitur.

IV. Denique comparari possunt vnum & multa in ratione mensuræ, & mensurati; & hoc modo habere possunt oppositionem relatiuam, siue illa sit relatio realis, siue rationis, quod magis videtur, quia hæc ratio mensuræ solum videtur consistere in quadam extrinseca denominatione, magisque fundari in nostra apprehensione, & vsu ac modo cognoscendi, quam in aliqua relatione, vel habitudine, quæ in re sit. Vnde D. Thom. dict. artic. 2. hanc oppositionem mensuræ & mensurati tribuit unitati quantitatis respectu numeri, qui est in quantitate, non verò unitati & multitudini transcendentali, quod non video, cur dici potuerit, nisi in ordine ad vnum humanum, seu secundum quandam denominationem inde resultantem: nam, si res ipsæ secundum se considerentur, eandem proportionem seruat vnum transcendens ad suam multitudinem, quam vnum numerale, seu quantitatis ad suum numerum, quia est principium eius, & illam componit, vnde & per illud etiam mensurari potest.

* *
* *

SECTIO VII.

An vnum sit prius quam multa, & indiuisio quam diuisio.

I. Homine in hac re diuerso modo loquuntur de unitate & multitudine, diuisione, & indiuisiōe. Ait enim, unitatem natura sua esse priorem multitudine, quod est certum, & per se manifestum, tum quia per se loquendo vnum est independentes à multitudine in omni genere: non enim vnum pendet à multis, sed multa ab vno, neque vnum definitur per multa; multitudo autem definitur per unitatem: tum etiam, quia vnum est principium, & componit multitudinem; vnde etiam quoad subsistenti consequentiam non conuertuntur, nam, si est multitudo, necesse est, vt sit unitas, non verò est conuerso.

II. De diuisione autem & indiuisiōe aliqui dicunt, diuisionem esse natura sua priorem indiuisiōe, & unitate. Ita docet Soncin. lib. 4. Metaph. q. 23. ad 6. & 10. Metaph. q. 4. & Iauel. lib. q. 6. Caietan. autem 1. part. q. 11. art. 2. circa ad 4. vtrius distinctione vix intelligibilis: ait enim, quod diuisio est prior unitate simpliciter secundum se, inesse tamen intelligibili, & quod est posterior unitate simpliciter, id est, secundum esse simpliciter, quo est esse in rerum natura. Priorem partem probat, quia affirmatio est prior negatione, sed esse vnum est esse hoc, & non esse non hoc: ergo diuisio inter illa extrema contradiCTORIA præcedit naturaliter unitatem: secundum autem probat, quia negatio vnius entis ab alio, quæ est negatio realis, est posterior unitate, ex quibus rationibus intelligitur sensus prioris distinctionis à Caietano propositæ: nam per negationem in esse intelligibili videtur intelligere diuisionem entis à non ente, & vniuersiufque entis à tali non ente, quam alii vocant negationem rationis tantum: per negationem autem secundum esse rei intelligit diuisionem vnius entis ab alio, quæ vocari solet negatio realis. Sed vt ex supra dictis constat diuisio, quæ negat unitatem se primo, neutra ex his est, sed est negatio diuisionis realis ipsius entis in se ipso: & de hac diuisione inquiritur, an sit prior, vel posterior indiuisiōe.

III. Et mihi quidem videtur, huiusmodi diuisionem nullo modo esse priorem secundum rem, quæ vnum, vel indiuisiōem in illo inclusam: nam, si hæc duo generatim, & in tota sua latitudine cōparemus, prius est ens aliquod esse in se indiuisum, quam quod sit aliqua diuisio vnius entis ab alio, vel alicuius entis in seipso: si verò illas comparemus in singulis entibus, vnum quodque ex natura sua prius habet in se indiuisiōem, quam diuisionem. Quæ ergo diuisio, aut in quo subiecto, dicitur aut ens secundum se prior indiuisiōe, seu unitate? Deinde, nulla est ratio, quæ contrarium suadeat, quia, quauis indiuisio opponatur diuisioni per modum priuationis, non propterea necesse est, diuisionem esse priorem: primo quidem, quia licet in his, quæ proprie & in rigore priuatiue opponuntur, habitus natura sua sit prior negatione, quia talis priuatio solum est in subiecto apto nato, quod natura sua prius respicit habitum quam priuationem: in priuatione autem latè sumpta, & impropria, qualis est indiuisio vnius, vt explicatū est, non est necesse, vt habitus sit prior negatione, vt licet immateriale priuatiue sumptum, negatione dicat, simpliciter prius esse immateriale in rebus, quam esse materiale, quia non dicit priuationem proprie dictam, & in subiecto apto nato, quod se prius postulat esse materiale, quam immateriale & in homine, v. g. prius est generationis ordine, vt dentibus careat, quam quod illos habeat, quæ carentia, licet pro tempore in famæ non habeat propriissimam priuationis rationem, magis tamen

tamen ad illam accedit, quam negatio diuisionis, quam dicit indiuisio vnius: ergo multo minus necesse est, vt in presenti, diuisio sit prior natura sua indiuisione. Et ideo D. Thom. 1. p. q. 11. art. 2. ad 4. recte docuit, diuisionem esse priorem vnitati, non simpliciter, sed secundum rationem nostrae apprehensionis.

- IV. Comparando ergo hæc duo secundum se, & ex natura sua, sicut vnitatis multitudinem, ita indiuisio est prior diuisione: quoad nos verò dicitur prior diuisio indiuisione: quia cum indiuisio cognoscatur, vt negatio, necesse est, vt prius apprehendatur, id cuius est negatio: quia semper quoad nos affirmatio antecedit negationem: hoc autem intelligendum erit de diuisione sumpta formaliter pro negatione, vel pro fundamento negationis iuxta varios modos explicandi indiuisiōem vnius, quod supra tractauimus. Et eodem modo loquitur Aristot. lib. 10. tex. 6. de vno seu indiuisiōe eius respectu multitudinis; ait enim multitudinem esse ratione priorem propter sensum, in quo vltimo verbo satis declaratur, se loqui de prioritate quoad nos, & ita exposuit ibi D. Thomas, lect. 4. Et declarat id intelligendum esse de multitudine ratione diuisionis tantum: nam, si sumatur multitudo secundum totum id, quod est de ratione eius: sic etiam quoad nos multitudo est posterior, quia nihil aliud est (inquit) quam aggregatio vnitatum. Vnde, licet ea, quæ sunt diuisa, multa sint, non habent tamen rationem multorum, nisi postquam huic & illi attribuitur, quod sit vnum.

SECTIO VIII.

An diuisio entis in vnum & multa sit prima omnium.

- I. **S**COTUS in 1. dist. 8. q. 3. & in quodl. q. 3. ar. 1. negat, hanc esse primam diuisionem entis, sed aliam, quæ diuiditur ens in finitum, & in infinitum: quia hæc duo membra contrahunt formaliter ens in quantum ens: alia verò contrahunt ens in quantum vnum: ergo prior est illa diuisio, quam hæc. Consequenter patet, quia, sicut prior ratio entis, quam ratio vnius, ita etiam prior est diuisio, quæ conuenit enti vt ens, quam quæ conuenit enti vt vnum est; illa enim diuisio quasi per se primò conuenit enti: hæc verò per se secundò, sicut si in homine esse possent varii modi rationalitatis & risibilitatis, prior esset diuisio hominis per modos rationalitatis, quam per modos risibilitatis. Antecedens verò quoad primam partem declaratur, quia essentia est, quæ constituit ens in quantum ens: ergo prima diuersitas essentialium vt sic, est etiam prima diuisio entis in quantum ens est; sed vna essentia, vt essentia differt ab alia, quatenus illa est tantæ perfectionis entialis: alia verò maioris vel minoris, & hæc est prima ratio, quæ posita, & præcis omnibus aliis, manet diuersitas essentialium, & illa ablata non manet: hoc autem genus diuersitatis primò ac per se reperitur inter essentiam infinitè perfectam, & omnes alias finitas: ergo prima diuisio entis est illa in finitum, & infinitum. Altera vero pars antecedentis patet ex supra dictis, quia illa duo membra, scilicet, vnum & multa, vt possint diuidere ens, oportet, vt æquiualeant diuisioni entis in vnum simpliciter, & vnum tantum secundum quid, vel in vnum per se, & vnum per accidens: sed hæc diuisio formaliter sumpta est diuisio entis vt vnum est: ergo. Quod si quis contendat, etiam ens vt ens posse diuidi per illos duos modos vnitatis, idem poterit redire argumentum; sic enim illa diuisio erit quasi denominatiua (vt sic dicam) nam erit diuisio per proprietatem entis; cum tamen prior sit essentialis, seu per modos per se primò & essentialiter contrahentes ens.

- II. At verò Thomistæ contendunt, primam diuisionem Franc. Suar. Metaph. Tom. II.

nem entis esse in vnum & multa, seu in ens per se, & per accidens. Ita tenet Sonci. 10. Metaph. q. 1. qui hoc tribuit D. Thom. 1. part. q. 11. art. 2. ad 4. & in 1. d. 2. q. 1. ar. 3. quoniam dicit, quod primò cadit in intellectu esse ens, secundò diuisionem, tertio vnum, quarto multitudinem. Fundamentum est, quia vnum est prima passio adæquata entis vt ens est, conueniens illi, etiam vt abstrahit à finito, vel infinito: ergo prius conuenit enti, quam finitum vel infinitum. Sed in primis ex loco illo D. Thom. nihil potest colligi, quia ibi non tractat de comparatione diuisionis entis in vnum & multa ad alias diuisiones entis, sed de modo & ordine, quo à nobis concipiuntur vnū & multa. Ratio etiam illa nullius est momenti, quia, vt recte fiat comparatio, non est facienda inter vnum, vt est adæquata passio entis, & modos contrahentes ens, sicut enim non negaret Scotus, vnum prius conuenit enti, quam finitum & infinitum, vel alios similes modos, sicut proprietas adæquata generi, & conuertibilis cum illo prius ratione intelligitur ei conuenire, quam differentia inferiores contrahentes, quia talis proprietas illi secundum se, & præcisè conuenit, differentia verò contrahens conuenit ratione inferioris. Imò etiam si modi contrahentes ens inter se oppositi disiunctim sumantur & tribuantur enti per modum vnius proprietatis complexæ, scilicet, finitum, vel infinitum, &c. adhuc vnum, vt est proprietas adæquata, & incomplexa censenda erit ratione prior, vel hoc ipso, quod simplicior est, & secundum se magis adæquata, & minus pendens ex alterius conceptione. Eò vel maximè, quod, vt supra dixi, hæc prædicata complexa, seu disiuncta reuera non sunt proprietatis entis in quantum ens: quia essentialiter diuidunt ipsum ens. Vt ergo proprie fiat comparatio, loqui oportet de vno secundum determinatos modos vnius, & hoc modo non procedit ratio facta, vt per se constat.

Aliter ergo lauell. Tract. 1. de transcenden. cap. 1. varias proponens diuisiones entis, primam dicit esse in ens reale & rationis, secundam, entis realis, in vnum per se, & per accidens, tertiam, in absolutum, & respectuum: quartam (quæ est tertia entis realis) in vnum & multa: quintam, in quinque transcendentia: vltimam, in finitum, & infinitum, quem ordinem diuisionum nullis rationibus confirmat. Id verò, quod ad præsentem disensionem spectat, scilicet, quod duas illas diuisiones comparando, scilicet, in vnum & multa, & finitum, & infinitum illa sit prior, hac apparenti ratione probat, quia ens nō diuiditur in finitum, & infinitum, nisi in quantum bonum, sed alia diuisio, vt dictum est, datur de ente in quantum est vnum: Ergo hæc est prior illa, sicut passio vnius prior est passione boni. Maior patet, quia finitum, & infinitum diuidunt ens, secundum varios gradus perfectionis: ergo diuidunt illud vt perfectum: ergo vt bonum: nam perfectum & bonum idem sunt. Vnde etiam Scotus, quoniam existimat esse posse aliquod ens reale, quod perfectionem non dicat formaliter, aliam diuisionem præmittit, dicens, ens primò diuidi in quantum & non quantum; quantitate, scilicet, perfectionis, & postea ens quantum diuidi, in finitum, & in infinitum: ergo ex eius sententia diuiditur hic ens, vt quantum seu perfectum. In quo etiam significare videtur Scotus priorem rem esse diuisionem illam in absolutum, & relatiuum, quia solum ens relatiuum, vocatur ab ipso non quantum, quia relatio vt sic non dicit perfectionem. Vnde consequenter fit, solum ens absolutum diuidi in finitum & in infinitum, quod etiam lauell. docet.

In hac quæstione supponere oportet, sermonem esse de ente reali, nam ens rationis, vt in superioribus dictum est, non habet communem conceptum, nec realem cōuenientiam cum ente reali, & ideo diuisio entis in ens reale, & rationis non rectè inter di-

III.

IV.